

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 25/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av sjukförsäkringslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 september 2008 en proposition med förslag till lag om ändring av sjukförsäkringslagen (RP 135/2008 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Lagmotion

I samband med propositionen behandlade utskottet följande lagmotion:

— lagmotion om ändring av 11 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen (LM 63/2007 rd — Leena Rauhala /kd m.fl.), som remitterades till utskottet den 9 oktober 2007.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- jurist Päivi Soitamo och överinspektör Susanna Grimm-Vikman, social- och hälsovårdsministeriet
- förmånschef Suvi Onninen, Folkpensionsanstalten
- sakkunnig Vesa Rantahalvari, Finlands Näringsliv
- jurist Heli Puura, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf och Företagarna i Finland.

PROPOSITIONEN OCH LAGMOTIONEN

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att sjukförsäkringslagen ändras. Minimibeloppet för dagpenningen ska höjas från 15,20 till 21,98 euro per dag, det vill säga till samma nivå som arbetsmarknadsstödet. Propositionen gäller också minimibeloppet för rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner. Avsikten är att statens bidrag till finansieringen av dagpenningar till minimibelopp inte ska ändras. Därför föreslås det att sådan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen där beloppet

har lagts fast på grundval av en föregående förmån och som är minst lika stor som minimibeloppet inte ska finansieras av statens medel.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2009.

Lagmotion

I lagmotionen föreslås att föräldrapenningen till minimibelopp höjs till samma nivå som grunddagpenning för arbetslösa.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

I sitt program säger statsminister Matti Vanhanens andra regering att fattigdomen bland barnfamiljer ska minska och att man ska ingripa i segregeringsutvecklingen. Målet fullföljs genom den föreslagna höjningen av de lägsta moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningarna, specialvårdspenningen och rehabiliteringspenningen. Eftersläpningen i dagpenningarna till lägsta belopp har bidragit till ökande fattigdomsrisik bland barnfamiljer och långtidssjuka. Till exempel 2007 fick 15 procent av mödrarna moderskaps- och föräldrapenning till lägsta belopp.

I överensstämmelse med regeringsprogrammet föreslås dagpenningarna till lägsta belopp bli höjda till samma nivå som arbetsmarknadsstödet. Det är en betydande höjning när de lägsta dagpenningarna stiger från 380 till cirka 550 euro i månaden. De som lever på minimidagpenning får alltså ett inkomstillskott på 170 euro i månaden. Samtidigt bör man notera att reformen gör att fler kommer att få minimidagpenning eftersom många låginkomsttagare har så små inkomstrelaterade dagpenningar att de kommer att ligga under det nya minimibeloppet. Reformen gagnar därmed dels personer som är helt utan inkomster, dels personer som lever på mycket små inkomster. Höjningen kommer att kosta staten uppskattningsvis 41,1 miljon euro 2009.

Det är positivt att förmånerna höjs eftersom barnfamiljer och personer med de minsta sjukdagpenningarna får bättre villkor. Höjningen är också viktig i det avseendet att behovet av sista trygghetsförmån, det vill säga utkomststöd, minskar. I ett flertal ställningstaganden har utskottet understrukt vikten av att de primära orsaksbaserade förmånerna höjs för att behovet av utkomststöd ska minska.

Den kommitté som arbetar med en reform av den sociala tryggheten vill förbättra incitamenten att arbeta, minska fattigdomen och säkerställa möjligheterna att få adekvat ekonomisk

grundtrygghet i alla livssituationer. Efter den aktuella reformen måste det bedömas om den planerade nivån är tillräckligt hög.

Poängtalet 2009 för folkpensionsindexet har lagts fast på en högre nivå än man antog när propositionen lämnades till riksdagen. För att den lägsta sjuk- och föräldradagpenningen plus den lägsta specialvårdspenningen ska vara lika stora som arbetsmarknadsstödet den 1 januari 2009 föreslår utskottet att dagpenningsbeloppet i 7 § höjs i linje med poängtalet för indexet från 21,98 till 22,04 euro per vardag.

Lagmotionen

Betänkandet fullföljer innehållet i motionen. Utskottet föreslår att motionen avvisas eftersom den föreslagna regleringen därmed inte behövs.

Förslag till beslut

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att lagförslaget godkänns enligt propositionen men 11 kap. 7 § med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att lagmotion LM 63/2007 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

7 §

Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp

Minimibeloppet av sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen är 22,04 euro per vardag.

Helsingfors den 7 november 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Risto Autio /cent
Hannakaisa Heikkinen /cent
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Jukka Mäkelä /saml
Håkan Nordman /sv
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /cent
Anni Sinnemäki /gröna
Lenita Toivakka /saml
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

RESERVATION

Motivering*Minimidagpenningarna inom sjukförsäkringen*

11 kap. 7 §. Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp. Utskottet anser att en höjning med 6,82 euro per dag av minimidagpenningarna inom sjukförsäkringen är en betydande enskild åtgärd för att förbättra minimiskyddet.

Under de senaste femton åren har minimiförmånerna inte höjts i takt med den allmänna kostnadsnivån och förändringarna i levnadskostnaderna och inkomstnivåerna har de facto gjort att dagpenningarna har sjunkit så mycket att inte ens den här höjningen ger tillräcklig inkomstrygghet vid sjukdom. Också de höjda dagpenningarna är otillräckliga för i synnerhet barnfamiljer och långtidssjuka som måste ta dyra mediciner. Enligt den gällande lagen höjs inte minimidagpenningen inom sjukförsäkringen utifrån antalet barn på samma sätt som bland annat utkomststödet och arbetslöshetsersättningarna.

I enlighet med en lagmotion som går i mitt namn (lagmotion LM 87/2008 rd) föreslog jag i utskottet att minimidagpenningarna inom sjukförsäkringen, bland annat sjuk-, moderskaps- och föräldradagpenningen plus specialvårdspenningen, från och med 2009 (1.1—30.6.2009) ska höjas för ensamstående från 380 euro i månaden till samma belopp som folkpension till fullt belopp. Med en indexjustering på 4,6 procent av folkpensionen betyder det 584,14 euro i månaden för 2009. Som i lagmotionen föreslog jag också att alla minimidagpenningar inom sjukförsäkringen ska kopplas direkt till bestämmelsen om full folkpension för ensamstående i folkpensionslagen. Minimidagpenningarna skulle då automatiskt höjas vid senare ändringar i pensionsbeloppet.

Dessutom föreslog jag att de höjda minimiförmånerna och folkpensionen ytterligare ska höjas med 100 euro i månaden från och med den 1 juli 2009.

Minimidagpenningarna bör kopplas till folkpensionsindexet och barntillägg läggas till sjuk-, moderskaps-, faderskaps- och föräldradagpenningarna

11 kap. 7 §, nytt 2 mom. Jag föreslog en ny bestämmelse som föreskriver att minimiförmånerna enligt 7 § 1 mom. och kriterierna för dem plus barnförhöjningarna ska kopplas till förändringar i prisnivån enligt vad som anges i lagen om folkpensionsindex (456/2001) utom beloppen för inkomstgränser och arbetsinkomster i 11 kap. 1 § i denna lag. Beloppen i momentet motsvarar det poängtal för folkpensionsindex som beloppet för de folkpensioner som betalades ut i januari 2001 räknades ut på.

11 kap. 7 §, nytt 3 mom. (Barnförhöjning). Jag föreslog en ny bestämmelse som går ut på att dagpenningen för personer som får sjuk- och föräldrapenning ska höjas med tillägg som graderas enligt antalet barn som personen försörjer. I dagsläget höjs inte sjuk- och föräldrapenningen utifrån merkostnaderna för barn som bidragstaggarna ska försörja, medan detta är fallet vid arbetslöshetsersättning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Enligt det nya 3 mom. ska personer som får sjuk-, moderskaps-, faderskaps- och föräldradagpenning och försörjer ett barn under arton år få dagpenning med ett barntillägg, så kallat barnförhöjning. Tillägget ska vara 4,21 euro för ett barn, sammanlagt 6,18 euro för två barn och sammanlagt 7,97 euro för tre eller flera barn.

Förslag

Jag föreslår

att lagförslaget i övrigt godkänns enligt utskottets betänkande men 11 kap. 7 § med ändringar:

Reservationens ändringsförslag

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

7 §

Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp

Minimibeloppet av sjuk-, moderskaps-, faderskaps- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen är lika stort per månad som full folkpension för ensamstående enligt 19 § i folk-

pensionlagen (568/2007) och dagpenningens minimibelopp fås genom att det minsta beloppet per månad divideras med 21,5.

Den som får sjuk-, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning och försörjer barn under 18 år får dagpenningen tillsammans med en barnförhöjning som är 4,21 euro för ett barn, sammanlagt 6,18 euro för två barn och sammanlagt 7,97 euro för tre eller fler barn.

Minimiförmånerna enligt 1 mom. och kriterierna för dem och barnförhöjningarna enligt 2 mom. binds vid förändringar i prisnivån enligt vad som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex (456/2001), utom beloppen för inkomstgränserna och arbetsinkomsterna i 11 kap. 1 §. Beloppen i detta moment motsvarar det poängtal för folkpensionsindex som beloppet av de folkpensioner som betalades ut i januari månad 2001 har beräknats på.

Helsingfors den 7 november 2008

Erkki Virtanen /vänst